

Ljubljana, 3. 5. 2016

Spoštovani g. Janko Veber, predsednik Državnega zbora RS 2013–2014!

V Programski skupini SINTEZE-KCD že več kot leto dni teče, poleg drugih, tudi projekt, kako v Sloveniji izboljšati upravljanje z državno lastnino. Eden od rezultatov tega projekta je predlog za spremembo Zakona o SDH, s katerim poskušamo zagotoviti tako večjo strokovnost kot večjo transparentnost sprejemanih odločitev. V zvezi s tem predlogom smo kontaktirali vse parlamentarne politične stranke in večini predlog novele tudi predstavili.

Sestavni del tega usodnega vprašanja o strokovnem upravljanju z državno lastnino je tudi vprašanje upravljanja državnih bank, ali če problematiko zožimo – neverjetna zgodba o poteku sanacije bank. Že odločitev, da je treba banke sanirati, nato zmanjševati obseg njihovih aktivnosti in jih nazadnje (raz)prodati, je bila sprejeta v čudnih, ne povsem razjasnjenih pogojih. Tudi potek sanacije, predvsem določitev obsega potrebne dokapitalizacije, način vrednotenja prenesenih zavarovanj za slabe terjatve, zlasti pa sklepi glede malih delničarjev bank in lastnikov podrejenih obveznic, sprožajo številna vprašanja, na katera (še) ni verodostojnih odgovorov. In jih verjetno še dolgo ne bo, saj se z nekaterimi od njih ukvarjajo sodišča na svoj prislovično počasen način.

Ker se je proces sanacije bank začel v obdobju vašega predsedovanja Državnemu zboru, smo se odločili, da tudi vas zaprosimo za odgovore na nekatera ključna vprašanja. Takrat je bil oblikovan spisek 15 podjetij za nujno »privatizacijo«, tj. razprodajo tujcem in sprejeta je bila usodna sprememba Zakona o bančništvu ZBan-1L, ki je formalno omogočila razlastitev domačih vlagateljev. Ob tem posebej poudarjamo, da ne iščemo nekakšne »krivde« (in še manj krivcev!) za dejstvo, da je sanacija potekala in še poteka na način, ki nedvomno škoduje slovenskim razvojnim interesom. Ta oz. podobna vprašanja smo naslovili tudi na predsednike 10., 11. in 12. vlade RS ter takratne ministre in še nekaterim drugim ključnim akterjem. Preprosto zato, ker bi radi po eni strani RAZUMELI, kaj se je v resnici dogajalo, s kakšnimi dilemami in pritiski ste se srečevali pri sprejemanju teh odločitev, po drugi strani pa bi radi PREPREČILI, da se tako dvomljivi procesi ne bi ponavljali.

V SINTEZI-KCD smo k sodelovanju na tem projektu povabili nekatere največje poznavalce obravnavane tematike. Z njihovim ekspertnim poznavanjem tematike in dokumentiranimi argumenti poizkušamo čim boljše razumeti proces bančne sanacije in dogodke, ki so vodili k prav takemu načinu.

Da bi razsvetlili še nekatere dileme, vas naprošamo, da nam, kolikor je mogoče natančno, tudi vi odgovorite na naslednja vprašanja:

- a) Zakaj je Državni zbor na predlog vlade junija 2013 sprejel seznam 15 podjetij za razprodajo brez vsakih kriterijev, zakaj sploh prodaja sredi krize in zakaj ravno 15 podjetij? Ali je bila to zahteva Evropske komisije, spremljana z grožnjami in pritiski? Kaj je poročala pravna služba Državnega zbora?
- b) Ali ste bili seznanjeni s poročili izvajalcev o ocenjevanjih kakovosti aktive (AQR), hipotetičnih likvidacijskih vrednotenjih aktive in stresnih testih ('od spodaj navzgor' in 'od zgoraj navzdol')? Javnosti so bili prikazani samo rezultati – ali nam lahko posredujete vsa ta poročila in njihove metodologije?
- c) Zakaj je izvršna oblast predlagala, zakonodajna pa novembra 2013 sprejela usodno trinajsto spremembo Zakona o bančništvu ZBan-1L, ki je formalno omogočila razlastitev vseh vlagateljev? Krojili so jo uradniki EK, kar dokazujejo dopisovanja EK in MF med 4. septembrom 2013 in 15. novembrom 2013.
- d) Zakaj sta vlada in Državni zbor pristala na absurdno zahtevo, da bosta morali NLB in NKBM, ko bosta dobili »prepovedano« državno pomoč, krčiti obseg poslovanja (zniževati bilančne vsote, zviševati obrestne mere, prodati hčerinska podjetja, zapirati poslovalnice, odpuščati zaposlene itd.)? Ali je Državni zbor odobril te zaveze za omejitve poslovanja, ki so znižale ceno obeh bank? Ali je
- e) Zakaj je Državni zbor dovolil, da je prišlo do velike nacionalne škode in velikega, nepotrebnega dodatnega zadolževanja Slovenije z/s:
 - i. nestrokovnim AQR, s svetovalci namesto pooblaščenih revizorjev, brez uporabe mednarodnih računovodskih standardov? Revidirana poročila za leto 2012 in četrtletna poročila do 30. 9. 2013 ter izjave direktorja Združenja bank Slovenije dr. Franceta Arharja pričajo, da so bile banke kapitalsko ustrezne in solventne; EuroPlus monitor 2013 je Slovenijo po odpornosti na finančne šoke postavil na vrh držav EU-27;
 - ii. 'hipotetičnimi likvidacijskimi vrednotenji aktive' in stresnimi testi, s katerimi so znižali vrednosti kapitala z razvrednotenjem zavarovanj za terjatve. To so napravili tako, da so zavarovanja za terjatve znižali na 1/3 krizne vrednosti, preostali 2/3 pa spremenili v izgubo in s tako izgubo razlastnili imetnike delnic in podrejenih obveznic? Po analizah inštituta Bruegel nobena država EU ni razvrednotila prenosov na slabo banko – prenesli so 100 % vrednost, pri nas pa so terjatve in zavarovanja zanje pred prenosom razvrednotili na 33 %. Oškodovanje se je potrdilo: pri prodaji premoženja v DUTB (35 MEUR dobička v letu 2014 ob ogromnih plačah in zunanjih pogodbah), v previsoki kapitalski ustreznosti, npr. NKBM 28 % (zahtevano 9 %), znižanju zahtev Banke Slovenije za dokapitalizacijo Gorenjske banke s 328 MEUR leta 2013 na 13 MEUR junija 2015.

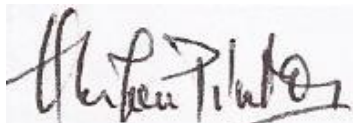
- iii. tendencioznimi, nerealnimi predpostavkami pri stresnih testih 2013 in 2014, ki so bile v nasprotju z onimi v stresnih testih BS (objavljenimi 10. maja 2013), UMAR-ja in mednarodnih organizacij oz. z gibanjem BDP, ki je v letu 2013 rasel, vendar je bil v letih 2013–2015 (in tudi 2014–2016) skupaj z drugimi predpostavkami postavljen arbitrarno tako, da so ravno izničili kapital delničarjev in podrejene obveznice. Kakšen namen so imele (napačne) napovedi padanja BDP v letu 2013 za nazaj, saj so bili kvartalni podatki o rasti BDP znani? Tudi zahtevani donosi na 10-letne obveznice so že od sredine leta 2013 padali itd.!
- iv. prisojanjem pomena stresnim testom, ki strokovno ni upravičeno, saj ni orodje za vrednotenje terjatev in zavarovanj; z nerealnimi makroekonomskimi predpostavkami napovedovanjem negotove bodočnosti so napovedi spremenili v kruto sedanost – stresni testi so namenjeni oceni morebitne bodoče dokapitalizacije v tekočem in po potrebi še v naslednjem letu ali dveh, ne pa navidezni likvidaciji banke, izničenju vrednosti in izbrisu delnic.

Za odgovore, ki jih pričakujemo do 12. 5. 2016 se vam vnaprej zahvaljujemo.

S spoštovanjem in pozdravi!

Koalicija civilne družbe za prenovo SINTEZA-KCD

Predsedujoči PS: Emil Milan Pintar

Prilogi:

- [ANALIZA poteka in ukrepov bančne sanacije](#)
- [SPISEK osnovnih gradiv in člankov](#)